

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

Επιθεώρηση

Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών

ΤΕΥΧΟΣ 2° 2023 ▶ ΜΑΪΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΠΟΛΕΜΟ:

εφαρμογές κατά την ψυχροπολεμική περίοδο

ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΠΠΙΚΟΥ ΣΤΗ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ (1919-1922) Β' ΜΕΡΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ Η ΣΥΜΒΟΛΗ-ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΙΑΤΡΩΝ ΣΕ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

«ΜΕΤΡΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ» ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΣΣΜ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΠΡΟΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

Επιθεώρηση

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1883 • ΤΕΥΧΟΣ 2° 2023

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

• Αριθμός Λογαριασμού του Περιοδικού Τράπεζα Πειραιώς: 6915-130036-953 • IBAN: GR7901719150006915130036953

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Στελέχη ε.ε. και Πολιτικό προσωπικό του Στρατού Ήφρας > 2,40€ ανά έτος

- Το Περιοδικό αποστέλλεται στη Μονάδα-Υπηρεσία που υπηρετεί ο συνδρομητής.
- Για τη διαχείριση της συνδρομής των ε.ε. στελεχών λειτουργεί η εφαρμογή του Περιοδικού στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του army.gr

Στελέχη ε.α. του Στρατού Ήφρας > 2,94€ ανά έτος
Ιδιώτες, Σύλλογοι κ.λπ. > 5,87€ ανά έτος

- Καταθέτουν τη συνδρομή στον Αριθμό Λογαριασμού Τραπεζής του Περιοδικού και αποστέλλουν την απόδειξη καταθέσεως (με FAX, e-mail ή ταχυδρομικώς) μαζί με το απόκομμα συνδρομής.
- Τα έξοδα τραπεζικής μεταφοράς της συνδρομής επιβαρύνουν τον συνδρομητή.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)

Απλή (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς) > 16,30€ ανά έτος
Συστημένη (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς) > 23,80€ ανά έτος

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΕΝΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)

Απλή (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς) > 14,20€ ανά έτος
Συστημένη (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς) > 21,60€ ανά έτος

• Οι συνδρομητές Εξωτερικού εκδίδουν τραπεζική επιταγή από κατάστημα Ελληνικής Τράπεζας στο Εξωτερικό προς τον Αριθμό Λογαριασμού Τραπεζής του Περιοδικού (στη διεύθυνση του Περιοδικού).

Δωρεάν προβολή του Περιοδικού για τους μαθητές των Παραγωγικών Σχολών του Στρατού Ήφρας, μέσω της εφαρμογής του Περιοδικού στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του army.gr

Την εφαρμογή του Περιοδικού θα τη βρείτε στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του www.army.gr

ΑΠΟΚΟΜΜΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
ΔΕΛΦΩΝ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ)
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
1020 ΣΤΠ
Στρατόπεδο Παπάγου, Μεσογειών 227-231, Χολαργός, Τ.Κ. 15 561

Διαχείριση Έκδοσης
τηλ. 210 6553978
Διαχείριση Συνδρομητών
τηλ. 210 6553979
e-mail: ekdosis@army.gr

Επώνυμο: Όνομα:
Ιδιότητα: Νέα Συνδρομή Ανανέωση Συνδρομής
Οδός: Αριθμός: Τ.Κ.:
Πόλη: Τηλ:
ΑΦΜ (για τους ε.α.): e-mail:
Επιλογή Μέσου: Έντυπο ή CD ή Online (pdf)*

*Για τους ε.ε. και ε.α. συνδρομητές μέσω της εφαρμογής του Περιοδικού στο army.gr και για τους λοιπούς μέσω e-mail

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ Επιθεώρηση

2023 - ΤΕΥΧΟΣ 2^ο
(ΜΑΪΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ)

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ
(Διεύθυνση Ενημέρωσης και Δημοσίων Σχέσεων)

Διευθυντής ΓΕΣ/ΔΕΝΔΗΣ
Ταχσος Βασίλειος Μουντοκαλάκης

Καταχώριση Συνδρομητών
Καταχώριση Μελετών
ΜΥ Βασιλική Κιρτζαλίδου
ΜΥ Μαρία Ρέκκα

Επιμέλεια Κειμένου
ΜΥ Μαρία Ρέκκα

Επεξεργασία Φωτογραφίας
Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Multimedia
ΜΥ Βασιλική Κιρτζαλίδου
ΜΥ Μαρία Ρέκκα
ΜΥ Στέλλα Κοντουδάκη

Υποστήριξη Δικτυακού Τύπου (INTERNET)
ΚΕΠΥΕΣ

Εκτύπωση
ΤΥΕΣ

Στοιχεία Επικοινωνίας
τηλ.: 210 655 3978 (Διαχείριση Έκδοσης)
τηλ. & fax: 210 655 3979 (Διαχείριση Συνδρομητών-Μελετών)
τηλ.: 210 655 3166-67 (Καλλιτεχνική Επιμέλεια)
e-mail: ekdosis@army.gr
http://www.army.gr

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν επιτρέπεται η αντιγραφή και αναδημοσίευση των άρθρων χωρίς την έγγραφη συναίνεση του ΓΕΣ.

ΟΡΟΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Η Στρατιωτική Επιθεώρηση δέχεται για δημοσίευση εργασίες πρωτότυπες ή από μετάφραση, σύμφωνα με την Πάγια Διαταγή του ΓΕΣ 0-17/2001, που αφορούν τις παρακάτω κατηγορίες θεμάτων:

Στρατιωτικά Θέματα: Εθνική Άμυνα, Τακτική και Στρατηγική, Οργάνωση των Ενόπλων Δυνάμεων, Πολεμικά Μέσα και Υλικά Όπλα μαζικής καταστροφής, Ευρωπαϊκής Άμυνας-Στρατού, Νέες Απειλές (Στρατιωτικές-Οικονομικές-Ηλεκτρονικές), Ηγεσία-Ηθικές Δυνάμεις, Στρατιωτική Γεωγραφία, Στρατιωτική Ιστορία, Διοικητική Μέριμνα, Τεχνολογικές Εξελίξεις.

Γενικότερα θέματα Στρατιωτικής-Πολιτικής Φύσης: Παγκόσμιο Περιβάλλον, Συνασπισμοί, Συμμαχίες, Διεθνείς Οργανισμοί, Πόλεμοι Χαμηλής Έντασης, Καταπολέμηση Οργανωμένου Εγκλήματος, Διεθνείς Τάσεις και Εξελίξεις, Δίκαιο του Πολέμου, Ανθρωπιστικές Επεμβάσεις, Γεωπολιτικά-Γεωφυσικά-Διαστήματος, Εξελίξεις των Εθνικών Θεμάτων.

Εγκυκλοπαιδικά Θέματα: Οικονομικά και Πολιτισμού, Κοινωνικά, Θρησκευτικά, Φιλοσοφικά, Τέχνης-Επιστήμης, Ιστορικά, Λειτουργία του Δημοκρατικού Πολιτεύματος και των Δημοκρατικών θεσμών, οποιοδήποτε εγκυκλοπαιδικό θέμα για την επιμόρφωση των στελεχών του ΣΕ.

Περιορισμοί για τη συνταξη και υποβολή των εργασιών:

- να χρησιμοποιείται η δημοτική γλώσσα, χωρίς υπερβολές και ακρότητες.
- να μην υπερβαίνουν τις 20 σελίδες (A4), συμπεριλαμβανομένων των τυχόν συγγραμμάτων, εικόνων και φωτογραφιών και να μην περιέχουν διαβηθισμένες πληροφορίες.
- να μην περιέχουν σχόλια και κρίσεις σε βάρος προσώπων και να κινούνται μέσα σε ευπρεπές, τεκμηριωμένο επιστημονικό και τεχνικό πλαίσιο, χωρίς αιχμές, οξύτητες και προκλήσεις.
- να μην εκτρέπονται σε κρίσεις για την επίσημη πολιτική της χώρας και να μην εξιστορούν γεγονότα πολιτικής φύσεως που μπορούν να δημιουργήσουν προστριβές στο εσωτερικό της χώρας και με άλλα κράτη.
- να υποβάλλονται σε ηλεκτρονική μορφή (π.χ. Microsoft Word) στο e-mail του Περιοδικού ekdosis@army.gr, συνοδευόμενα από σύντομο βιογραφικό του συντάκτη με τα στοιχεία επικοινωνίας του και, εάν είναι δυνατόν, από ανάλογο φωτογραφικό υλικό (ανάυψος 300 dpi), κατάλληλο για εκτύπωση.
- να καταγράφονται υποχρεωτικά οι βιβλιογραφικές αναφορές και να αναφέρονται ευκρινώς ο συγγραφέας, ο τίτλος, ο εκδοτικός οίκος, ο τόπος-χρονολογία-αριθμός έκδοσης. Εφόσον πρόκειται για εργασία η οποία προέρχεται από αναπαραγωγή ή μετάφραση βιβλίου, άρθρου ή κειμένου να συνοδεύεται από την άδεια του συγγραφέα-φορέα.

- 1 Οι συντάκτες είναι υπεύθυνοι για το περιεχόμενο της εργασίας τους και την εξασφάλιση άδειας για τη χρησιμοποίηση των πηγών και βιβλιογραφικών αναφορών-παραπομπών, καθώς και των πνευματικών δικαιωμάτων.
- 2 Οι εργασίες που δημοσιεύονται στη Στρατιωτική Επιθεώρηση εκφράζουν τη γνώμη και τις σκέψεις των συγγραφέων και όχι αναγκάια τις αντιλήψεις ή το δόγμα του Γενικού Επιτελείου Στρατού.
- 3 Οι εργασίες επετειακού χαρακτήρα (28^ο Οκτωβρίου-25^ο Μαρτίου κ.λπ.), θα πρέπει να υποβάλλονται τουλάχιστον προ εξαμήνου, έτσι ώστε να δημοσιεύονται ως επίκαιρες στο Περιοδικό μας.
- 4 Οι συντάκτες, εφόσον δημοσιευθεί η εργασία τους, δικαιούνται για κάθε τυπογραφική σελίδα (μεγέθους χαρτιού 17,5 x 25 εκ.) 2.300 έως 2.700 γραμμάτων αμοιβή 6,53€ για πρωτότυπη μελέτη και 3,97€ για εργασίες από μετάφραση, σύμφωνα με την ΚΥΑ Υπ. Αριθμ. 2/76198/0022 (ΦΕΚ 208/τΒ' /11-02-2008). Οι δικαιούχοι μετά την έκδοση και διανομή του αντίστοιχου τεύχους του Περιοδικού, μπορούν να επικοινωνούν με τη Δνση Χρηματικού του ΤΥΕΣ στο τηλ.: 210 6552659.
- 5 Οι εργασίες που υποβάλλονται στο Περιοδικό γνωμοδοτούνται από την Επιτροπή Σύνταξης για τη δημοσίευσή τους ή μη, και ανεξάρτητα από την απόφαση η επιστροφή τους δεν προβλέπεται.
- 6 Για περισσότερες πληροφορίες και διευκρινίσεις, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με τη διαχείριση του Περιοδικού.

Πρόλογος έκδοσης

Αγαπητοί Αναγνώστες,

Φθάσαμε αισίως στην ολοκλήρωση του 2ου τεύχους του 2023 της *Στρατιωτικής Επιθεώρησης*, προσπαθώντας να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις που εγείρει η διαχρονικότητα του Περιοδικού και η αποστολή του.

Η στήλη της ενημέρωσης πάνω στην ιστορία, το έργο, τη λειτουργία, την προσφορά Σχηματισμών και Μονάδων του Στρατού Ήφρας αφιερώνεται στο παρόν τεύχος στο **Συγκρότημα Στρατηγικών Μεταφορών**.

Συχνή, αλλά πάντα ενδιαφέρουσα η εντρίφηση στις στρατηγικές πρακτικές των Αρχαίων Ελλήνων, αφού, καθώς κατέστησαν διαχρονικές, αποτελούν πάντα αντικείμενο αναφοράς και μελέτης ανά τους αιώνες.

Συνεχίζουμε με το Β΄ Μέρος του άρθρου που αναφέρεται στην προσφορά του Ιππικού στην εκστρατεία της Μικράς Ασίας, με εκτενή αναφορά στις μάχες, τις σωστές και ελλιπείς ενέργειες και τα επακόλουθά τους.

Πρωτότυπο άρθρο είναι το αμέσως επόμενο το οποίο αναφέρεται στη στρατιωτική ιατρική και στον τιτάνιο αγώνα των στρατιωτικών ιατρών να περιθάλψουν τους τραυματίες, να επουλώσουν τις πληγές των ανθρώπων, να εκτοπίσουν, από τα δεινά του πολέμου, τον πόνο και τον θάνατο.

Τελειώνουμε με μια ολιστική θεώρηση της ζωής μέσα από την «Άριστη» επιλογή του «Μέτρου».

Ευχόμαστε να είναι αξιοποιήσιμη η παραχώρηση του χρόνου σας.

Η Συντακτική Ομάδα

Περιεχόμενα

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

σελ. **6**
ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΑΡΘΡΑ

σελ. **12**
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΠΟΛΕΜΟ: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΨΥΧΡΟΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ
Σχης Αλέξανδρος Μούντζιος

σελ. **28**
ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΠΠΙΚΟΥ ΣΤΗ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ (1919-1922) Β΄ ΜΕΡΟΣ
Αντγος ε.α. Αντώνιος Χατζηγεωργίου

σελ. **54**
ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ· Η ΣΥΜΒΟΛΗ-ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΙΑΤΡΩΝ ΣΕ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Γ. Αρθρος Ιωάννης Τσιρβούλης

σελ. **76**
«ΜΕΤΡΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ» ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Ταξχος Απόστολος Τσουλουβής

ΖΕΙΔΩΡΗ ΚΑΛΛΙΕΠΕΙΑ
σελ. **94**

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ
σελ. **99**

ΘΕΜΑΤΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
σελ. **100**

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
σελ. **104**

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
σελ. **108**

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Ιστορικά Στοιχεία

Το Συγκρότημα συγκροτήθηκε στις 17 Απριλίου 2005, στην περιοχή του Δήμου Χαλκηδόνος, της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης, σε πολύ μικρή απόσταση από το σημείο τομής δύο βασικών αξόνων του Εθνικού οδικού δικτύου, της Εγνατίας Οδού και του αυτοκινητοδρόμου ΠΑΘΕ (Πάτρα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη-Εύζωνοι).

Η έδρα του βρίσκεται στο Στρατόπεδο «ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ» το οποίο έλαβε την ονομασία του από τον Ναύαρχο Ιωάννη Δεμέστιχα, που συμμετείχε στον Μακεδονικό Αγώνα τα έτη 1906 και 1907, γνωστός με το ψευδώνυμο «Καπετάν Νικηφόρος».

Στο Συγκρότημα υπήχθησαν, από τη συγκρότησή του, όλες οι Μονάδες Μεταφορών που είχαν έδρα στην ευρύτερη περιοχή, οι οποίες στο πέρασμα των χρόνων ενισχύθηκαν σε προσωπικό και

μέσα. Συγκεκριμένα το 2006, ένα χρόνο μετά την ενεργοποίησή του, ο στόλος των αρματοφορέων του Συγκροτήματος ενισχύθηκε με σύγχρονους αρματοφορείς τύπου STEYR 40M60 και με ανακατασκευή των ήδη υπαρχόντων, γεγονός το οποίο επαύξησε τη μεταφορική ικανότητα και κατ' επέκταση τη δυναμική του.

Το Συγκρότημα σήμερα αποτελείται από Επιτελείο, 4 Τάγματα Μεταφορών (ΤΜΕ), Λόχο Γενικών Μεταφορών (ΛΓΜ), Λόχο Διοικήσεων (ΛΔ) και Δρία Διαβιβάσεων.

Το Συγκρότημα Στρατηγικών Μεταφορών συμπλήρωσε φέτος 17 χρόνια συνεχούς δράσης, με τα μέσα του να

έχουν διανύσει πλέον των 16 εκατομμυρίων χιλιομέτρων κατά βάση στους ελληνικούς δρόμους, χωρίς κανένα μείζον ατύχημα.

Σύγκριση της Υψηλής Στρατηγικής Αθήνας και Σπάρτης κατά τον Πελοποννησιακό Πόλεμο:

Εφαρμογές κατά την Ψυχροπολεμική Περίοδο

Σχης (ΠΖ) Αλέξανδρος Μούντζιος

Ο Πελοποννησιακός πόλεμος (431-404 π.Χ.), στον οποίο ενεπλάκη σχεδόν το σύνολο των ελληνικών πόλεων στα μέσα του 5ου π.Χ. αιώνα, θεωρείται δικαίως ως το κατεξοχήν πεδίο μελέτης και έρευνας της στρατηγικής σκέψης. Λαμβάνοντας χώρα στον ηπειρωτικό Ελλαδικό χώρο, στο Αιγαίο, το Ιόνιο, τις ακτές της Ιωνίας και τη Σικελία, προκάλεσε τεράστιες απώλειες σε ανθρώπινο δυναμικό και οικονομική καταστροφή σε όλα τα εμπόλεμα μέρη.¹ Οι δύο κύριοι πόλοι (Σπάρτη και Αθήνα), σχηματίζοντας δύο αντίπαλες παρατάξεις, την Πελοποννησιακή Συμμαχία και τη Συμμαχία της Δήλου αντίστοιχα, διαμόρφωσαν την υψηλή στρατηγική τους, χρησιμοποιώντας και συνδυάζοντας το σύνολο των μέσων ισχύος που είχαν στη διάθεσή τους, μεγιστοποιώντας έτσι τις επιπτώσεις του πολέμου.

Οι αμεσότερες διαθέσιμες πηγές για το Πελοποννησιακό Πόλεμο είναι ο Θουκυδίδης (κατά κύριο λόγο), ο οποίος κάλυψε ιστορικά τα γεγονότα έως το 411 π.Χ. και ο Ξενοφώντας, ο οποίος στο έργο του **Ελληνικά** συνεχίζει από εκεί που σταμάτησε την αφήγησή του ο πρώτος.

¹Χρονολογικός Πίνακας Γεγονότων όπως Παράρτημα «Α».

Οποιαδήποτε μεταγενέστερη ανάλυση ή μελέτη βασίζεται στα κείμενα των παραπάνω μεγάλων ιστορικών. Η σύγκριση της υψηλής στρατηγικής της αρχαίας Σπάρτης και της αρχαίας Αθήνας, που επιχειρείται στην παρούσα εισήγηση και χρησιμοποιεί σαν βιβλιογραφική βάση και τις δύο κατηγορίες πηγών, επιμερίζεται στη σύγκριση της στρατιωτικής, πολιτικής-διπλωματικής και οικονομικής στρατηγικής των αντιπάλων. Ο πολιτισμικός πυλώνας, καθώς και άλλα μέσα ισχύος όπως οι κοινωνικές δομές, για πρακτικούς λόγους ενσωματώνονται στους τρεις βασικούς πυλώνες της υψηλής στρατηγικής. Οι εφαρμογές της σύγκρισης της υψηλής στρατηγικής των δύο πόλεων κατά τη ψυχροπολεμική περίοδο, που ακολουθούν, καταδεικνύουν τη σπουδαιότητα και διαχρονικότητα των συμπερασμάτων που μπορούν να προκύψουν από τη μελέτη της συγκεκριμένης περιόδου της κλασικής ελληνικής ιστορίας.

Σκοπός

Σκοπός της παρούσης εισήγησης είναι η σύγκριση της υψηλής στρατηγικής της Αθήνας και της Σπάρτης κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου, η διερεύνηση των εφαρμογών της στην ψυχροπολεμική περίοδο, καθώς και η εξαγωγή συμπερασμάτων και σχετικών προτάσεων.

Σύγκριση υψηλής στρατηγικής Αθήνας και Σπάρτης Γενικά

Ο αδιαμφισβήτητος εμπνευστής της υψηλής στρατηγικής της Αθήνας κατά τον Πελοποννησιακό Πόλεμο ήταν ο Περικλής (495-429 π.Χ.). Έχοντας ως στόχο τη διατήρηση του υφιστάμενου status quo, το οποίο έδινε στην Αθήνα την προοπτική περαιτέρω ισχυροποίησης της θέσης της λόγω του ρυθμού της οικονομικής της ανάπτυξης, ο Αθηναίος στρατηγός και πολιτικός θεώρησε ότι η πόλη του θα έπρεπε να ακολουθήσει τις παρακάτω στρατηγικές επιλογές:

1 Εφαρμογή μιας στρατηγικής **εξουθένωσης**² του αντιπάλου (Σπάρτη), με τη χρησιμοποίηση και τον συνδυασμό των διαθέσιμων μέσων ισχύος της Αθήνας (οικονομικό, στρατιωτικό και διπλωματικό), αποφεύγοντας παράλληλα τη διεξαγωγή αποφασιστικής χερσαίας μάχης με τον αντίπαλο. Με τη στρατηγική αυτή, ο Περικλής στόχευε την επίτευξη της **επιθυμητής τελικής κατάστασης** (ΕΤΚ), δηλαδή τη διατήρηση του υφιστάμενου status quo, προσπαθώντας να καταστήσει δυσβάστακτο το οικονομικό κόστος συνέχισης του πολέμου για τη Σπάρτη, οδηγώντας την έτσι στην απόφαση τερματισμού του.

2 Άμεση απάντηση στις σπαρτιατικές επιθετικές ενέργειες και προκλήσεις και τήρηση ανυποχώρητης στάσης στα αιτήματα του αντιπάλου. Με αυτό τον τρόπο απέρριψε την εφαρμογή της **στρατηγικής του κατευνασμού**,³ εκτιμώντας ότι μια συμβιβαστική και άτολμη συμπεριφορά της Αθήνας θα οδηγούσε σε ενθάρρυνση και κλιμάκωση των σπαρτιατικών απαιτήσεων.

²Jane E. Lendon, *The Peloponnesian War Begins*, σ. 169.

³Κων/νος Κολιόπουλος, *Η Στρατηγική Σκέψη*, σ. 60.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Η συμβολή-προσφορά των στρατιωτικών ιατρών σε ιστορικά γεγονότα της νεότερης Ελλάδας

Ιωάννης Τσιρβούλης, Γενικός Αρχίατρος, Δντής ΟΦΛ/404 ΓΣΝ

Από την εποχή που οι άνθρωποι αποφάσισαν να ζουν σε οργανωμένα σύνολα, διεκδικώντας καλύτερες και ασφαλέστερες συνθήκες ζωής, εμφανίστηκε η τάση για επιβολή και επέκταση των κυριαρχικών δικαιωμάτων διά της βίας. Η συχνότητα της διεξαγωγής ένοπλων συγκρούσεων στο πέρασμα του χρόνου δημιούργησε την ανάγκη ίδρυσης της ειδικότητας της Στρατιωτικής Ιατρικής που επιφορτίστηκε με την περίθαλψη των τραυματιών και των ασθενών του πολέμου.

Οι πρώτες μαρτυρίες για την ύπαρξη ιατρών που αναλαμβάνουν τη φροντίδα των στρατιωτών στο πεδίο της μάχης υπάρχουν ήδη από την εποχή του Ομήρου. Οι τραυματισμοί στο πεδίο της μάχης κατά τα ομηρικά και κλασικά χρόνια ήταν συχνά θανατηφόροι, καθώς η φύση των πολεμικών επιχειρήσεων απαιτούσε μάχη σώμα με σώμα ανάμεσα στους αντιπάλους μέχρι συχνά την τελική εξόντωση του εχθρού. Στους τραυματίες εκείνης της εποχής υπήρχε η δυνατότητα για μια πρόχειρη επί τόπου παροχή πρώτων βοηθειών και για μεταφορά

τους σε πρόχειρα καταλύματα στα μετόπισθεν, όπου γινόταν πιο εξειδικευμένη περιποίηση των τραυμάτων με φαρμακευτικά σκευάσματα από φυσικές πρώτες ύλες, όπως φυτικά εκχυλίσματα, αιθέρια έλαια, κρασί και ξύδι (Tieris, 1999).

Στρατιωτικοί γιατροί στην αρχαιότητα με τη σημερινή έννοια δεν υπήρχαν. Οι ιατροί που συμμετείχαν στις εκστρατείες, το έκαναν κυρίως για να εξασκηθούν στη θεραπευτική αντιμετώπιση των τραυμάτων. Μετά το τέλος των πολεμικών επιχειρήσεων, οι γιατροί αυτοί

επέστρεφαν στην καθημερινή τους ενασχόληση με την παροχή γενικών ιατρικών υπηρεσιών. Στρατιωτικά νοσοκομεία δεν υπήρχαν και αν κάποιος σοβαρά τραυματισμένος απαιτούσε εξειδικευμένη θεραπευτική αντιμετώπιση, οι στρατιώτες μεταφέρονταν στις κοντινότερες

Η περίφημη παράσταση σε αγγείο του 5ου αι. π.Χ. με τον Αχιλλέα να θεραπεύει τον Πάτροκλο, επιδέοντας το τραύμα του με λεπτό ύφασμα σαν γάζα, εμποτισμένο με φάρμακο. (Αρχαιολογικό Μουσείο Βερολίνου)

πόλεις, όπου οι γιατροί παρείχαν τις υπηρεσίες τους, κατά κανόνα στις οικίες τους (Κωνσταντίνου, 2009).

Οι πρώτες στρατιωτικές υγειονομικές δομές εμφανίζονται στα ρωμαϊκά χρόνια. Με δεδομένες τις μακροχρόνιες εκστρατείες που διεξάγονταν εκείνη την εποχή, τις τεράστιες αποστάσεις που έπρεπε να διανυθούν και τα ανεπαρκή μέσα μεταφοράς, δεν ήταν εφικτή η διακομιδή των τραυματιών, γι' αυτό και αναπτύχθηκαν νοσηλευτήρια-αναρρωτήρια κοντά στις βάσεις ανεφοδιασμού των στρατευμάτων. Το υγειονομικό προσωπικό αποτελούνταν από ιατρούς, που ήταν αξιωματικοί του στρατού και εξελίσσονταν μέχρι τον βαθμό του εκατοντάρχου (αντίστοιχο αξίωμα με τον σημερινό βαθμό του Λοχαγού Ιατρού), υπαξιωματικοί και οπλίτες (Miller, 1998, Bennahum, 2006).

Στο Βυζάντιο, συναντούμε για πρώτη φορά ονόματα στρατιωτικών γιατρών που απέκτησαν φήμη, κύρος και επιστημονική εμπειρία. Τα συγγράμματά τους και η κοινωνική τους προσφορά αναδεικνύουν το επίπεδο των ιατρών που υπηρετούσαν στον βυζαντινό στρατό (Σταυρακάκης, 2015; Bennahum, 2006).

Μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης, δεν υπήρχαν πολλοί Έλληνες ιατροί, καθώς μόνο οι οικονομικά ευκατάστατοι είχαν τη δυνατότητα να σπουδάσουν ιατρική στο Εξωτερικό όπου και παρέμεναν μετά το πέρας των σπουδών τους, μην επιλέγοντας να επιστρέψουν στην τουρκοκρατούμενη Ελλάδα. Έτσι, η ιατρική κάλυψη των αναγκών των «κλεφτών» και των «αρματολών» του άτυπου ελληνικού στρατιωτικού σχηματισμού, την εποχή της Τουρκοκρατίας, γινόταν από «πρακτικούς» ή «εμπειρικούς» γιατρούς, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν μοναχοί (Finlay, 2014).

Η εξέλιξη της τεχνολογίας κατά την εποχή της Αναγέννησης (ανακάλυψη της πυρίτιδας) επέδρασε καθοριστικά στον ρόλο που έπρεπε να αναλάβουν οι χειρουργοί της εποχής στο πεδίο της μάχης. Τα τραύματα που είχαν να αντιμετωπίσουν ήταν τελείως διαφορετικά. Έτσι, σταδιακά αναπτύχθηκαν νέες τεχνικές και θεραπείες των νέων μορφών τραυμάτων. Καθιερώθηκε στο Εξωτερικό από τον Γάλλο στρατιωτι-

«ΜΕΤΡΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ»

ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ταξχος Απόστολος Τσουλουβής

Το επίθετο άριστος, άριστη, άριστον είναι ο υπερθετικός βαθμός του επιθέτου «αγαθός» και χρησιμοποιήθηκε πολλές φορές από τον Όμηρο. Το ουσιαστικό «άριστον» το συναντάμε στα Ομηρικά Έπη, με την έκφραση «εντύνοντο άριστον», η οποία σημαίνει «ετοιμάζαν γεύμα». Την εποχή του Τρωικού πολέμου (Μυκηναϊκή) σημαίνει το «πρωινό γεύμα», την Κλασική εποχή «μεσημεριανό γεύμα» και σήμερα, στη ναυτική ορολογία, σημαίνει επίσης «μεσημεριανό γεύμα».

Στην προϊστορία και την ιστορία της ανθρωπότητας, το μόνο αγαθό για το οποίο αγωνίζονται οι άνθρωποι είναι η τροφή. «Το αγαθόν», ως ουσιαστικό ταυτιζόμενο με την τροφή γίνεται στον υπερθετικό του βαθμό, δηλαδή στην ορθή χρήση του, ως ποσότητα κυρίως αλλά και ως ποιότητα «άριστον». Επομένως το άριστον είναι η λελογισμένη χρήση του αγαθού της τροφής, με δεδομένο ότι η έλλειψη ή η υπερβολή της βλάπτει.

«Μέτρον», λοιπόν, στη διατροφή, χωρίς ελλείψεις αλλά και χωρίς υπερβολές, οι οποίες μετατρέπουν το αγαθό σε δεινό. Ως «μέτρον άριστον» πιθανόν να διατυπώθηκε το ρητό αρχικά από τον Κλεόβουλο τον Λίνδιο, με το οποίο μας προτρέπει να τρεφόμεστε σωστά σε

ποσότητα και ποιότητα. Επισημαίνεται ότι το «άριστον» αναφέρεται μόνο σε κάτι «αγαθό». Δεν έχει νόημα να αναζητούμε το «άριστον» σε κάτι «κακό», «δεινό». Το ουσιαστικό νόημα του ρητού «μέτρον άριστον» είναι ότι το καλό και αγαθό έχει πρακτική δυσκολία στη μέτρηση, την εκτίμηση και τον προσδιορισμό της σωστής του χρήσης.

Αργότερα, όταν οι κοινωνίες εξασφάλισαν στοιχειώδη επάρκεια στη διατροφή τους, άρχισαν να ενδιαφέρονται και για άλλα αγαθά, ατομικά και κοινωνικά. Το «άριστον» γενικεύεται και προσδιορίζει ως τέτοιο κάθε (παν) αγαθό. Έτσι, το ρητό, πιο γενικευμένο και πιο ώριμο, γίνεται «παν μέτρον άριστον». Σε αυτή τη διατύπωση μας το παραδίδει ο Διογένης ο Λαέρτιος στους Βίους των Φιλοσόφων.

Ύπαρξη «Μέτρου»

Το σύμπαν, η πλάση υπάρχει διότι δημιουργήθηκε και λειτουργεί σε ισορροπία. Κατά συνέπεια οτιδήποτε συνθέτει το σύμπαν και αποτελεί μέρος του οφείλει την ύπαρξή του σε αυτήν την ισορροπία και αρμονία.

Ο άνθρωπος, λοιπόν, εξελίχθηκε και ο πλανήτης αναπτύχθηκε στο πλαίσιο επικράτησης του καλού και όχι του κακού, του ομαλού και όχι του ανώμαλου, του λογικού και όχι του παράλογου.

Φυσική εξέλιξη

Στο διάβα των αιώνων, ο άνθρωπος βγήκε από τις σπηλιές, προόδευσε, βελτίωσε το βιοτικό του επίπεδο σε όλους τους τομείς, έθεσε σταδιακά όρους και κανόνες κοινά αποδεκτούς. Ο άνθρωπος ταξίδεψε, μελέτησε, φιλοσόφησε, ερεύνησε, πολέμησε, στοχάστηκε, ηγήθηκε, υποδουλώθηκε, δημιουργώντας κοινωνίες, πολιτεύματα, καθεστώτα, ιστορία, επιστήμες, τέχνες, φιλοσοφίες, πολιτισμό, παραδόσεις, ήθη και έθιμα.

Κατά τη διάρκεια αυτής της πορείας ανέπτυξε αισθήματα και συναισθήματα. Ένωσε ισχυρός, αδύναμος, αδικημένος, νικητής, ηττημένος, ταπεινωμένος, πλούσιος, φτωχός, αγαπτός, μιστός, ευτυχισμένος, δυστυχισμένος. Γνώρισε τη φύση, έζησε και ζει μέσα σε αυτή, καθώς αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της, διαπιστώνοντας ότι τα προαναφερόμενα ισχύουν μερικώς και μεταξύ των λοιπών ζώντων οργανισμών.

Κατανόησε, λοιπόν, ότι υπάρχει το καλό και το κακό, το μεγάλο και το μικρό, το αρνητικό και το θετικό, η χαρά και η λύπη, το αρσενικό και το θηλυκό, τα ομώνυμα και τα ετερόνυμα. Έτσι, οδηγήθηκε στο συμπέρασμα ότι η ισορροπία υπάρχει ως νόμος της φύσης, χωρίς απαραίτητα να απαιτείται πάντα η καταβολή προσπάθειας από μέρους του για την επίτευξή της. Βεβαιώθηκε ότι το «μέτρο» είναι αναγκαίο για την επιβίωση, αρμονική συμβίωση και πρόοδο του ανθρώπινου είδους και της φύσης γενικότερα.

Αρμονία – Πρόοδος

«Πάντα έν σοφία έποίησας» (Παλαιά Διαθήκη, ψαλμός 103ος). Όπου και να στραφεί κανείς βλέπει τη σοφία και το μεγαλείο του Θεού. Τι αρμονία, τι ποικιλία! «Η αρμονία είναι χαρακτηριστικό του σύμπαντος» λέει ο Πυθαγόρας. Χωρίς αυτή

ΕΙΠΑΝ & ΓΡΑΦΤΗΚΑΝ...

29 Μαΐου 1453

«...Τὸ δὲ τὴν πόλιν σοὶ δοῦναι οὔτ' ἔμὸν ἐστὶ οὔτ' ἄλλου τῶν κατοικούντων ἐν ταύτῃ· κοινὴ γὰρ γνώμη πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν καὶ οὐ φεισόμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν!»!

Το να σου παραδώσω την Πόλη δεν είναι δική μου επιλογή ούτε άλλου από τους κατοίκους της.

Διότι όλοι μας με μια γνώμη και με τη θέλησή μας είμαστε έτοιμοι να πεθάνουμε γι' αυτή και δεν υπολογίζουμε τη ζωή μας.

Η απάντηση του Κωνσταντίνου ΙΑ΄ Παλαιολόγου (1404-1453) στην απαίτηση του Μωάμεθ του Πορθητή να του παραδώσει την Πόλη.

Τούρκος ιστορικός αναγράφει τα περί θανάτου του Αυτοκράτορος Κωνσταντίνου ως εξής: «Επειδή ουδείς εκ των ιστορικών της εποχής καθ' ην έπεσεν ή Κωνσταντινούπολις παρευρέθη κατά τον θάνατον του ατυχούς και ηρωικού Αυτοκράτορος επί του πεδίου της μάχης, πολλοί θρύλοι και διαδόσεις έχουσι δημιουργηθή επί τού θέματος τούτου. Άπασαι όμως αι διαδόσεις των ξένων και τουρκικών πηγών συμφωνούν επί του σημείου ότι: Ο Αυτοκράτωρ μετά την πτώσιν της πόλεως, έλαβε προσωπικώς μέρος εις τας διεξαχθείσας σκληράς οδομαχίας και μαχόμενος ως λέων και κωρίς να παραδώση το ένδοξον ξίφος του εις τον μέγαν εκθρόν του, έπεσεν ενδόξως ως ήρως. Η Τουρκική Ιστορία θεωρεί υποχρέωσίν της να μνημονεύη μετά σεβασμού την ανάμνησιν της ενδόξου προσωπικότητος του Αυτοκράτορος, όστις ετύχανε τελείως ανεύθυνος της παρακμής και τελείας αποσυνθέσεως του κράτους, ο ηρωικός δε θάνατος του οποίου ελύπησε και αυτόν εισέτι τον Πορθητήν».

ΙΣΜΑΗΛ ΧΑΜΙ ΤΑΝΙΣΜΕΝΤ, Τούρκος Ιστορικός, Επεξηγηματική Χρονολογική Οθωμανική Ιστορία (IZALI OSMANLI TARİH I KRONOLOJİST), 1ο τεύχος, σ. 524.

«...Όλα για την Ελλάδα» ήταν η διαθήκη που άφησε ο γνωστός ως «Μαύρος Καβαλάρης», Νικόλαος Πλαστήρας, από το Μορφοβούνι (Βουνέσι) των Αγράφων Καρδίτσας.

Η εικονιζόμενη Πολεμική Σημαία «των κατά γην δυνάμεων», με παράσταση του έφιππου Αγίου Γεωργίου φονεύοντα τον πράσινο δράκοντα, φέρουσα χρυσά κρόσσια, φιλοτεχνήθηκε στη

Δεξιά, σημαία Νικολάου Πλαστήρα και αριστερά, μέρος λεπτομέρειας.

Σμύρνη, το 1922, από τον εκ του Μπουρνόβα της Σμύρνης καταγόμενο πολεμικό ζωγράφο Γεώργιο Προκοπίου για το 5/42 Σύνταγμα του Νικολάου Πλαστήρα, (διαστάσεις 1,03x1,12 μ.), με αριθμ. εισ. 9960. Εκτίθεται στη συλλογή τού Εθνικού Ιστορικού Μουσείου.¹

Ο Νικόλαος Πλαστήρας (1883-1953) κατατάχθηκε εθελοντής στον στρατό, πολέμησε και πάλι ως εθελοντής στον Μακεδονικό Αγώνα, στον Α΄ και Β΄ Βαλκανικό πόλεμο,² στην Ουκρανία, τη Μικρά Ασία (με επ' ανδραγαθία προαγωγές) επικεφαλής του 5/42 Συντάγματος Ευζώνων, ονομαζόμενος από τους Τούρκους Καρά-Πιπέρ (μαύρο πιπέρι) και το Σύνταγμά του Σεϊτάν Ασκέρ (στρατός του διαβόλου). Διέπρεψε σε πάμπολλες νικηφόρες μάχες. Ήταν ο τελευταίος που έφυγε από τη Σμύρνη, διασώζοντας από τον θάνατο χιλιάδες Ελλήνων στρατιωτών και προσφύγων της Μικράς Ασίας και άλλων περιοχών.

Αποστρατεύθηκε με τον βαθμό του Αντιστρατήγου.

Κρίθηκε και ανακηρύχθηκε από τη «Δ΄ Εθνοσυνέλευση» «άγιος της Πατρίδας». Ιστορικά έχουν μείνει τα λόγια του: «Τόλμη και θέλησις φέρνουν νίκην».

«Το πλανάσθαι ανθρώπινον, αλλά το ομολογείν την πλάνην είναι ανώτερος πολιτισμός και ευγενέστερος ανδρισμός... Ένας λαός ούτω μόνον σκεπτόμενος αποτρέπει τας εκ της πλάνης συμφοράς και ευημερεί».

¹ Αγγελής Κ. Δημήτρης. *Ελληνική Σημαία*, σ. 148. Μαζαράκης-Αινιάν Κ.Ι. *Σημαίες ελευθερίας*, σ. 125.

² Στον Α΄ Παγκόσμιο (Μάχες Ελασσόνας, Σαραντάπορου Γιαννιτσών, Λαχανά, Σκρα κ.ά.).

«Όποιος βλέπει την πατρίδα του να καταστρέφεται και κάθεται αδρανής, είναι το ίδιο σαν να την καταστρέφει ο ίδιος με τα χέρια του».

Αμέσως μετά τη νικηφόρα Μάχη του Σκρα (17-5-1918), όταν, επικεφαλής του τάγματός του, εξουδετέρωσε σε δύο ώρες επτά διαδοχικές εχθρικές γραμμές αμύνης σε βάθος 1.500 μ., δεχόμενος διασταυρούμενα πυρά, ανέφερε λακωνικά στη διοίκηση: «*Εχθρός υποχωρεί πανικόβλητος. Δέον διαταχθή καταδίωξις προς εκμετάλλευσιν επιτυχίας. Πλαστήρας*».

Δεχόμενος εχθρικό τελεσίγραφο προς εγκατάλειψη της θέσης του, «διότι διαφορετικά αύριο θα σας ρίξουμε μέσα στο ποτάμι», απάντησε:³ «*Εμείς δε φεύγουμε, ο Έλληνας δεν πνίγεται, εμείς εδώ θα 'μαστε κι εσείς να 'ρθείτε*».

Ο Βενιζέλος είπε γι' αυτόν: «*Ο Πλαστήρας εφώτισε το στερέωμα του ελληνικού ουρανού και απέδωκεν εις το Έθνος την αυτοπεποίθησιν ήτις τόσον επικινδύνως είχε κλονισθή μετά την καταστροφήν της Μικράς Ασίας. Έθνος το οποίον εις κρίσιμους στιγμάς εμφανίζει τοιούτους άνδρας δύναται να αποβλέπη μετ' εμπιστοσύνης εις το μέλλον*».

Διετέλεσε τρεις φορές Πρωθυπουργός (1945, 1950, 1952) με πλούσια δράση. Εστίασε στην οικονομικοκοινωνική ανασυγκρότηση της χώρας με κοινωνικές παροχές, διανομή γης για την αποκατάσταση των ακτημόνων γεωργών, κτηνοτρόφων αλλά και των προσφύγων. Δίκαια αποκλήθηκε «άγιος της προσφυγιάς» και το επίθετό του Πλαστήρας δόθηκε ως βαπτιστικό όνομα σε Ελληνόπουλα.

Εμπνεύστηκε τη δημιουργία της υδροηλεκτρικής τεχνητής λίμνης «Πλαστήρα» στο οροπέδιο της Νευρόπολης, στα Άγραφα Καρδίτσας, και του εξηλεκτρισμού της χώρας.

Πέθανε πάμφτωχος στις 26 Ιουλίου του 1953, χωρίς καν ιδιόκτητο σπίτι, όπως ακριβώς και ο Καραϊσκάκης. Όντας βαριά άρρωστος, του πρότειναν να του βάλουν τηλεφώνω. Απάντησε: «*Μα τι λέτε, η Ελλάδα πένεται και εμένα θα μου βάλετε τηλεφώνω;*» Αρνήθηκε να «βολέψει» επαγγελματικά τον αδελφό του, με τη χρήση του ονόματός του. Η κληρονομιά που άφησε στην ορφανή προσφυγοπούλα ψυχοκόρη του ήταν 216 δραχμές και ένα χαρτονόμισμα των 10 δολαρίων με μια λακωνική προφορική διαθήκη: «**Όλα για την Ελλάδα**». Στα ατομικά του είδη βρέθηκε ένα χρεωστικό του Στρατού για ένα κρεβάτι που είχε χάσει κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής καταστροφής και 8 δραχμές με τη σημείωση να δοθούν στο Δημόσιο για την αξία του κρεβατιού, ώστε να μην χρωστά τίποτα στην πατρίδα!

Ο φίλος του, Διονύσιος Καρρέρ, του αγόρασε το νεκρικό κουστούμι, αφού ο μισθός του πήγαινε πάντα σε απόρους και ορφανά. Υιοθέτησε τέσσερα ορφανά κορίτσια προσφυγόπουλα. Ο γιατρός που εξέτασε το σκήνωμά του μέτρησε τριάντα έξι (36) πολεμικά τραύματα: 27 σπαθιές και 9 από βλήματα πυροβόλων όπλων.

Αντιστρατήγου ε.α. ΕΛ.ΑΣ., κ. Δημήτρη Κ. Αγγελή, Συγγραφέα.

³Αναγνωστόπουλος Δ. Βασίλης, «Εκατό χρόνια από τη Μικρασιατική καταστροφή (1922-2022)», Περιοδικό Δήμου Λίμνης Πλαστήρα, έτ. 1, τεύχ. 2, Ιούνιος 2022, σ. 102-107.

Στις 4 Μαΐου 2023, έφυγε από ανάμεσά μας ο Επίτιμος Γενικός Επιθεωρητής Στρατού Αντιστράτηγος ε.α. Χρήστος Φωτόπουλος. Η εξόδιος ακολουθία τελέστηκε στο Κοιμητήριο Παπάγου όπου αποδόθηκαν στον εκλιπόντα οι προβλεπόμενες τιμές, παρουσία του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ, Στρατηγού Κωνσταντίνου Φλώρου, του Διοικητού της Ανώτατης Στρατιωτικής Διοίκησης Υποστρήξης Στρατού, Αντιστρατήγου Γεωργίου Κωσιτίδη, του Διευθυντού της Διεύθυνσης Πεζικού του ΓΕΣ, Υποστρατήγου Παναγιώτη Καβιδόπουλου, του Διοικητού της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων, Υποστρατήγου Αναστασίου Πολύχρονου και του Διευθυντού της Διεύθυνσης Ειδικών Δυνάμεων του ΓΕΣ, Υποστρατήγου Νικολάου Γιαννόπουλου, καθώς και εν ενεργεία και εν αποστρατεία Αξιωματικών.

Ο εκλιπών γεννήθηκε το 1930 στο Αίγιο Αχαΐας και αποφοίτησε από τη ΣΣΕ το έτος 1950. Υπηρέτησε σε Μονάδες και Επιτελεία των Ειδικών Δυνάμεων και του Πεζικού και μεταξύ άλλων διετέλεσε υπασπιστής του Υποστρατήγου Ανδρέα Καλλίνσκυ, ιδρυτού των Λόχων Ορεινών Καταδρομών.

Έλαβε μέρος στις πολεμικές επιχειρήσεις της περιόδου 1953-1954 στην Κορέα και τιμήθηκε με το Μετάλλιο Ηνωμένων Εθνών, το Χρυσό Αριστείο Ανδρείας, την Ευαρέσκεια του Προέδρου της Δημοκρατίας της Νότιας Κορέας και το Korean Service Medal.

Ο Αντιστράτηγος ε.α. Χρήστος Φωτόπουλος υπήρξε άξιο στέλεχος του Στρατού, τιμώντας με την ανιδιοτελή προσφορά του τις Ένοπλες Δυνάμεις, ανταποκρινόμενος σε όλα τα καλέσματα της Πατρίδας. Ο μαχητικός του χαρακτήρας αποτέλεσε φάρο αρχών και αξιών για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων που είχαν την τιμή να τον γνωρίσουν και συνιστά παράδειγμα προς μίμηση για τις νεότερες γενιές των Αξιωματικών.

Οι συντελεστές του Περιοδικού Στρατιωτική Επιθεώρηση παραθέτουν το παρόν Αφιέρωμα σε ένδειξη ευχαριστίας και ευγνωμοσύνης προς τον εκλιπόντα Στρατηγό Χρήστο Φωτόπουλο για το συγγραφικό του έργο που εμπλούτισε τις Εκδόσεις μας, για τη συχνότατη συνεργασία μαζί μας, τη μετάγγιση των γνώσεων, της πείρας, των αρχών του, της αγάπης του για τα πρόσωπα στα οποία αναφέρονταν τα άρθρα ή τα ένθετά του, όπως η αγάπη του για τον Ιωάννη Καποδίστρια του οποίου ήταν βαθύς μελετητής. Υπήρξε άνθρωπος τεράστιας μνήμης, βαθύς γνώστης της ιστορίας μας, άριστος-χαρισματικός μεταδότης της, χάρη στο απλούν του χαρακτήρα του, στο εύρος και το βάθος των γνώσεών του, στην αγάπη και την υπευθυνότητα που τον διέκρινε απέναντι στην ιστορική αλήθεια γι' αυτό –όπως μας έλεγε, και το διαπιστώναμε– κοπίαζε πάντα ιδιαίτερα κατά την έρευνα των πηγών, προσέχοντας και υποστηρίζοντας με «ευλάβεια» την ακρίβειά τους, διασταυρώνοντάς τις, μελετώντας

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ό,τι είχε σχέση με το κάθε αντικείμενο έρευνάς του έτσι ώστε να καταλήξει στην το δυνατότερο αντικειμενική παρουσίαση του εκάστοτε θέματός του, σεβόμενος βαθιά την αποστολή του ιστορικού –που πρέπει να είναι μακριά από κάθε φανατισμό, όπως επανειλημμένα τόνιζε– και κατά συνέπεια τους αναγνώστες του και την πατρίδα του, την οποία, όπως και την ιστορία υπηρέτησε ανιδιοτελώς. Ευχόμαστε ολόψυχα να είναι αιωνία η μνήμη του, το παράδειγμά του και το έργο του να συνεχίζεται με την ίδια ευαισθησία και αγάπη για την αλήθεια.

Τέλος, ενδεικτικά θα αναφέρουμε μερικά άρθρα και ένθετα που κόσμησαν τα τεύχη της Στρατιωτικής Επιθεώρησης.

ΑΡΘΡΑ:

- Σεπ-Οκτ 2000: ΣΟΦΙΑ-ΣΟΝΙΑ ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ· Η πρώτη Ελληνίδα Αλεξιπτωτίστρια
- Μαΐ-Ιουν 2003: Πανηγυρική έκδοση για τα 120 χρόνια των εκδοτικών δραστηριοτήτων της Στρατιωτικής Επιθεώρησης
- Σεπ-Δεκ 2013: Το Τάγμα των Πυροβολιστών· Αφιέρωμα για τα 185 χρόνια από τη συγκρότησή του
- Μαΐ-Αυγ 2016: Η Στρατιωτική Υγειονομική Υπηρεσία κατά την Περίοδο Διακυβέρνησης της Ελλάδας από τον Ιωάννη Καποδίστρια (1828-1831)
- Σεπ-Δεκ 2017: ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ· Θεμελιωτής της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων
- Μαΐ-Αυγ 2018: ΤΑ ΚΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

ΕΝΘΕΤΑ:

- ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΤΣΙΓΑΝΤΕΣ 1897-1970 (Σεπ-Οκτ 2002)
- ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΛΙΝΣΚΗΣ 1895-1956· Αφιέρωμα για τα 50 χρόνια από τον θάνατό του (Μαΐ-Ιουν 2006)
- ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ 28 Οκτωβρίου 1940-28 Μαΐου 1941 (Νοε-Δεκ 2011)
- Ο ΛΟΧΟΣ ΤΩΝ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ (1 Ιουλίου 1828-12 Ιανουαρίου 1829)· Αφιέρωμα για τα 190 χρόνια της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων
- ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΘΥΣΙΕΣ ΤΩΝ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ 1912-1949

ΒΙΒΛΙΑ:

- ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ 1828-1998.

ΕΙΔΑΝ...

Το Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδας στην Κορέα (ΕΚ.Σ.Ε.) αποτελούνταν από ενισχυμένο Τάγμα Πεζικού συνολικής δύναμης 1.000 ατόμων και σμήνος της βασιλικής αεροπορίας από 67 άτομα, με 7 αεροσκάφη C-47 Ντακότα. Ο επαναπατρισμός του στρατεύματος ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 1955.

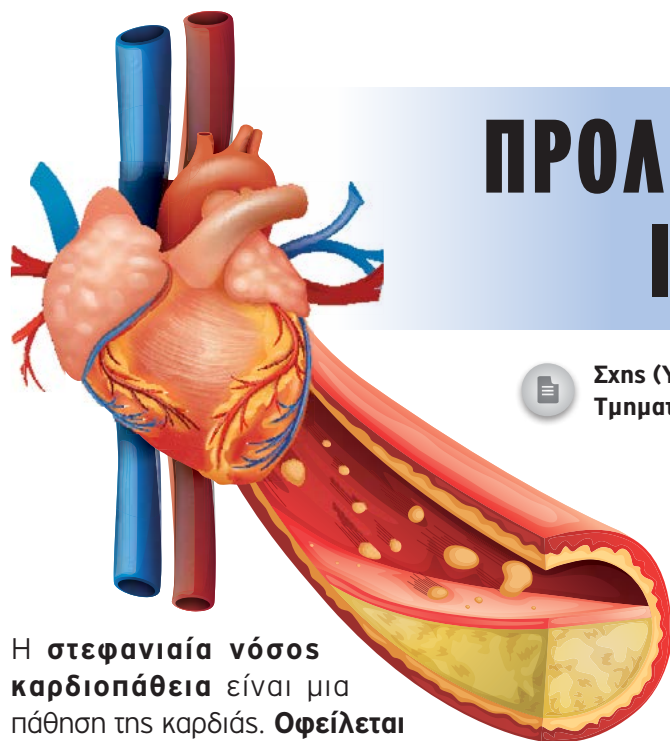
Γράφει ο Αναστάσιος Μητρόπουλος, Συνταγματάρχης ε.α.:

«[...] Λίγο πριν υπογραφεί η ανακωχή του πολέμου της Κορέας από τις δύο αντιμαχόμενες πλευρές, γίνεται η πιο φονική μάχη του πολέμου, η μάχη για την κατάληψη του Υψώματος Χάρρου. [...] Σε αυτή τη σκληρή μάχη, οι 110 Έλληνες στρατιώτες του 3ου Λόχου του Τάγματος Πεζικού του Ελληνικού Εκστρατευτικού Σώματος (ΕΚΣΕ), σταμάτησαν περίπου 3.000 Κινέζους οι οποίοι πολεμούσαν στο πλευρό των Βορειοκορεατών. Τις προηγούμενες ημέρες, Κινέζοι και Αμερικάνοι καταλάμβαναν διαδοχικά το στρατηγικό αυτό σημείο με τεράστιες απώλειες. Χιλιάδες Κινέζοι επιτίθονταν κατά κύματα. Οι Αμερικανοί λυγίζουν από τις απώλειες και ζητούν από τους Έλληνες να υπερασπιστούν το κρίσιμο ύψωμα. Ο Αντισυνταγματάρχης Γεώργιος Κουμανάκος Διοικητής του Τάγματος, διατάζει το Λοχαγό Κωνσταντίνο Σκαλτσά, Διοικητή του 3ου Λόχου Πεζικού, να αναλάβει αυτή την αποστολή. Έτσι, στις 16 Ιουνίου, οι 110 Έλληνες στρατιώτες του 3ου Λόχου αναλαμβάνουν να υπερασπιστούν το θρυλικό Ύψωμα Χάρρου. [...]». Μετά τρεις αποτυχημένες επιθέσεις «οι Κινέζοι πτημένοι οριστικά και έχοντας τεράστιες απώλειες, υποχωρούν και εγκαταλείπουν κάθε άλλη προσπάθεια για κατάληψη του Υψώματος Χάρρου [...]», «...Οι Έλληνες έχασαν 5 στρατιώτες και είχαν 18 τραυματίες. Ο ελληνικός Λόχος που αμύνθηκε στο Ύψωμα Χάρρου διαμνημονεύθηκε από τον πρόεδρο των ΗΠΑ, και η σημαία του ελληνικού Τάγματος παρασημοφορήθηκε. Αξιωματικοί και στρατιώτες παρασημοφορήθηκαν εν ζωή αλλά και μετά θάνατο για την ανδρεία που επέδειξαν [...]».

18 Ιουνίου 1953

Στις 18 Ιουνίου 1953, ο 3ος Λόχος του Ελληνικού Τάγματος Πεζικού του Εκστρατευτικού Σώματος (ΕΚΣΕ) απέκρουσε επίθεση κινεζικού Συντάγματος στο Ύψωμα Χάρρου. (Πηγή: Διαδίκτυο)

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

 Σχης (ΥΙ) Εμμανουήλ Πατελάρος,
Τμηματάρχης του ΓΕΣ/ΔΥΓ/5ο

Η **στεφανιαία νόσος καρδιοπάθεια** είναι μια πάθηση της καρδιάς. **Οφείλεται**

στένωση των στεφανιαίων αγγείων, αίμα στον καρδιακό μυ. Μπορεί να **εκδηλωθεί** είτε με τη μορφή της στηθάγχης είτε με τη μορφή εμφράγματος.

Σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις, η στεφανιαία νόσος **προκαλείται** από τη σταδιακή δημιουργία της λεγόμενης αθηρωματικής πλάκας με την εναπόθεση λιπαρών ουσιών στο εσωτερικό τοίχωμα των στεφανιαίων αγγείων. Η στένωση των στεφανιαίων αρτηριών οφείλεται ακριβώς στη δημιουργία αυτής της αθηρωματικής πλάκας. Η πλήρης απόφραξη μιας στεφανιαίας αρτηρίας προκαλεί το έμφραγμα του μυοκαρδίου, που συχνά οδηγεί άμεσα σε θάνατο.

Σήμερα γνωρίζουμε τους πιο σημαντικούς παράγοντες που ευνοούν την εμφάνιση της στεφανιαίας νόσου. Οι παράγοντες αυτοί, που ονομάζονται και **παράγοντες κινδύνου**, είναι:

► το κάπνισμα ► η υπέρταση ► ο σακχαρώδης διαβήτης ► η καθιστική ζωή ► η υπερχοληστερολαιμία, δηλαδή τα αυξημένα επίπεδα χοληστερόλης ή κοινής χοληστερίνης στο αίμα.

ή **ισχαιμική** συχνή και σοβαρή σε σκλήρυνση και

τα οποία διοχετεύουν

προκαλείται από τη σταδιακή δημιουργία της λεγόμενης αθηρωματικής πλάκας με την εναπόθεση λιπαρών ουσιών στο εσωτερικό τοίχωμα των στεφανιαίων αγγείων. Η στένωση των στεφανιαίων αρτηριών οφείλεται ακριβώς στη δημιουργία αυτής της αθηρωματικής πλάκας. Η πλήρης απόφραξη μιας στεφανιαίας αρτηρίας προκαλεί το έμφραγμα του μυοκαρδίου, που συχνά οδηγεί άμεσα σε θάνατο.

Το **κάπνισμα** αποτελεί σημαντικό παράγοντα κινδύνου για έμφραγμα του μυοκαρδίου και αιφνίδιο θάνατο. Η στεφανιαία νόσος είναι 4 φορές πιο συχνή στους καπνιστές 15 τσιγάρων ημερησίως και πάνω, απ' ό,τι στους μη καπνιστές. Όσο για τη **χοληστερόλη**, όσο αυξάνονται τα επίπεδά της στο αίμα τόσο αυξάνει και ο κίνδυνος εμφάνισης ισχαιμικής καρδιοπάθειας. Ο κίνδυνος αυτός

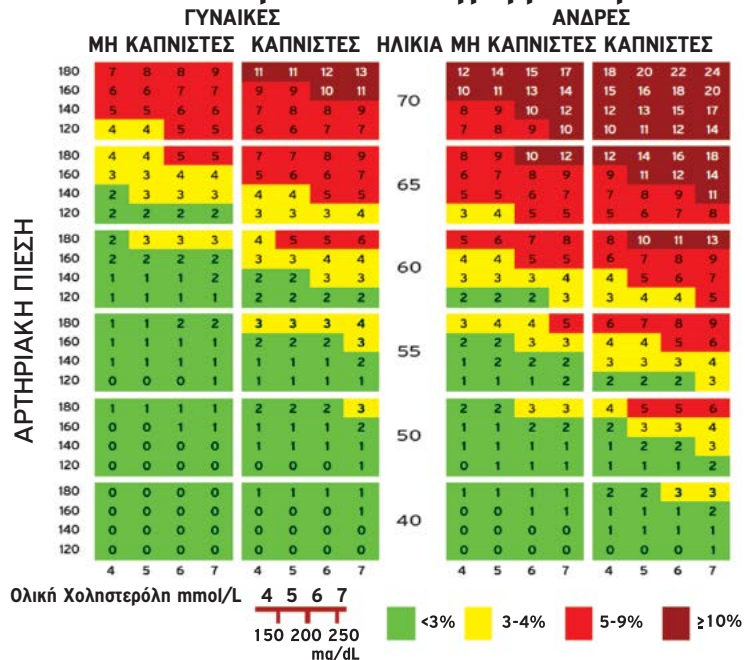
είναι 4 φορές μεγαλύτερος στα άτομα που η χοληστερόλη τους ξεπερνάει τα 260 mg %, σε σχέση με τα άτομα που έχουν χοληστερόλη χαμηλότερη από 200 mg %. Σε ό,τι αφορά την **αρτηριακή πίεση**, ο κίνδυνος εμφάνισης στεφανιαίας νόσου σε άτομα που η συστολική τους πίεση είναι πάνω από 16 είναι 2,3 φορές μεγαλύτερος, απ' ό,τι σε άτομα που βρίσκονται σε επίπεδα χαμηλότερα από 14. Ο σακχαρώδης διαβήτης διπλασιάζει τη συχνότητα της ισχαιμικής καρδιοπάθειας. Τέλος, η **καθιστική ζωή** αποτελεί έναν επιπρόσθετο παράγοντα κινδύνου. Κάθε ένας από τους παράγοντες που αναφέρθηκαν μπορεί να οδηγήσει στην εμφάνιση στεφανιαίας νόσου, **ο συνδυασμός όμως δύο ή περισσότερων από αυτούς τους παράγοντες είναι πολύ πιο επικίνδυνος. Επίσης, κάποιο ρόλο φαίνεται να παίζει και η κληρονομικότητα**, ενώ οι άνδρες έχουν γενικά μεγαλύτερη προδιάθεση στην εμφάνιση της νόσου απ' ό,τι οι γυναίκες. Η πρόληψη της στεφανιαίας νόσου βασίζεται στον έλεγχο των παραγόντων κινδύνου που αναφέρθηκαν. Σημαντικό ρόλο παίζει η **υγιεινή διατροφή** και η **σωματική άσκηση**. Όταν η καθημερινή διατροφή βασίζεται κυρίως σε λαχανικά, φρούτα, δημητριακά, ψάρι και πουλερικά και λιγότερο σε κόκκινο κρέας, αλλαντικά και γαλακτοκομικά, ο κίνδυνος να εμφανίσει ένα άτομο υψηλά επίπεδα χοληστερόλης στο αίμα μειώνεται κατά πολύ. Η διατήρηση του φυσιολογικού βάρους και η **αποφυγή της παχυσαρκίας** προστατεύει από την υψηλή χοληστερόλη, την υπέρταση και

την εμφάνιση σακχαρώδη διαβήτη. Την ίδια προστατευτική δράση ασκεί και η καθημερινή σωματική άσκηση. Επίσης, η **διακοπή του καπνίσματος** ή, καλύτερα, η εξ αρχής αποφυγή της καπνιστικής συνήθειας είναι ένας πολύ ισχυρός προστατευτικός παράγοντας απέναντι στη στεφανιαία νόσο. Λόγω της μεγάλης σημασίας της χοληστερόλης, της υπέρτασης και του σακχαρώδη διαβήτη στην εμφάνιση της στεφανιαίας νόσου αλλά και άλλων παθήσεων, θεωρείται σήμερα σημαντικό να **ελέγχονται συστηματικά** οι παράγοντες αυτοί σε όλους τους ενήλικες και των δύο φύλων, με περιοδικές προληπτικές εξετάσεις. Έτσι, μπορούμε να ανακαλύψουμε έγκαιρα τους παράγοντες αυτούς και να τους αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά με την κατάλληλη δίαιτα και σε ορισμένες περιπτώσεις και με φαρμακευτική αγωγή. **Ο έλεγχος των παραγόντων κινδύνου που αναφέρθηκαν έχει μεγάλη σημασία όχι μόνο στα άτομα που δεν έχουν αναπτύξει ακόμη τη στεφανιαία νόσο αλλά και στα άτομα που ήδη πάσχουν από αυτήν, ακόμη και σε όσους έχουν υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση (by pass)**. Ελέγχοντας τους παράγοντες αυτούς, μειώνουμε σημαντικά τον κίνδυνο εμφάνισης επιπλοκών της νόσου και κυρίως τον κίνδυνο εκδήλωσης ενός εμφράγματος του μυοκαρδίου.

Παρακάτω παρατίθενται ευρωπαϊκά διαγράμματα διερεύνησης του 10ετούς κινδύνου θανατηφόρου καρδιαγγειακού συμβάματος αναλόγως της ύπαρξης ή μη των παραγόντων κινδύνου που προαναφέρθηκαν.

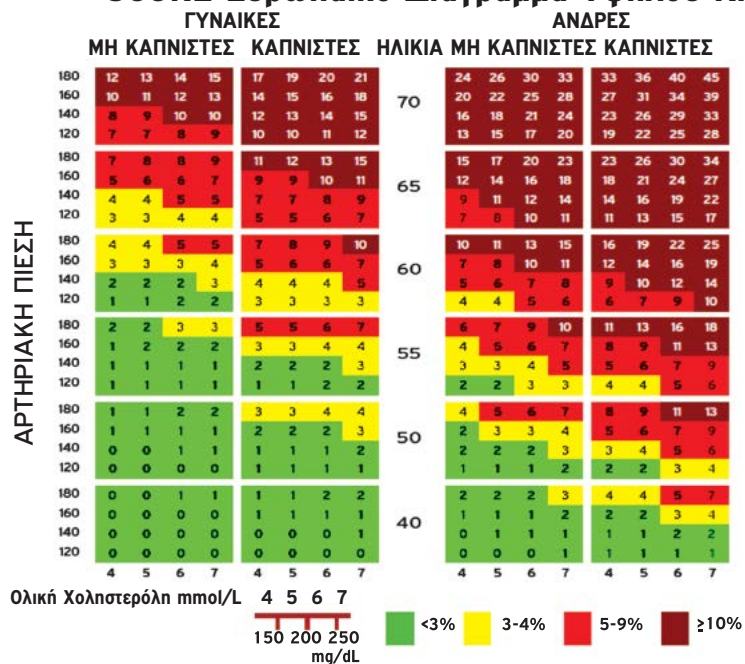

Ευρωπαϊκή Καρδιολογική Εταιρεία SCORE-Ευρωπαϊκό Διάγραμμα Χαμηλού Κινδύνου

10ετής κίνδυνος θανατηφόρου Καρδιαγγειακού συμβάματος σε περιοχές χαμηλού κινδύνου ανάλογα με το φύλο, την ηλικία, τη συστολική αρτηριακή πίεση, την ολική χοληστερόλη και το κάπνισμα.

Ευρωπαϊκή Καρδιολογική Εταιρεία SCORE-Ευρωπαϊκό Διάγραμμα Υψηλού Κινδύνου

10ετής κίνδυνος θανατηφόρου Καρδιαγγειακού συμβάματος σε περιοχές υψηλού κινδύνου ανάλογα με το φύλο, την ηλικία, τη συστολική αρτηριακή πίεση, την ολική χοληστερόλη και το κάπνισμα.

Παρατηρήσεις για τη χρήση των διαγραμμάτων:

- Χρήση του διαγράμματος χαμηλού κινδύνου στις κάτωθι χώρες: Αυστρία, Βέλγιο, Κύπρος, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισλανδία, Ιρλανδία, Ισραήλ, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Νορβηγία, Μάλτα, Πορτογαλία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία και Ηνωμένο Βασίλειο.

- Χρήση του διαγράμματος υψηλού κινδύνου στις κάτωθι χώρες: Αλβανία, Αλγερία, Αρμενία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κροατία, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λίβανος, Λιβύη, Λιθουανία, Μαυροβούνιο, Μαρόκο, Πολωνία, Ρουμανία, Σερβία, Σλοβακία, Τυνησία και Τουρκία.

- Στις κάτωθι χώρες τα άτομα διατρέχουν πολύ υψηλό κίνδυνο και τα διαγράμματα ενδέχεται να υποτιμούν τον κίνδυνο: Αζερμπαϊτζάν, Λευκορωσία, Βουλγαρία, Αίγυπτο, Γεωργία, Καζακστάν, Κιργιζία, Βόρεια Μακεδονία, Δημοκρατία της Μολδαβίας, Ρωσική Ομοσπονδία, Συρία, Τατζικιστάν, Τουρκμενιστάν, Ουκρανία και Ουζμπεκιστάν.

- Χοληστερόλη: 1 mmol/L=38.67 mg/dL

- Για να μετατραπεί ο κίνδυνος θανατηφόρων καρδιαγγειακών παθήσεων σε κίνδυνο ολικής (θανατηφόρου και μη) καρδιαγγειακής νόσου, πολλαπλασιάζεται κατά 3 στους άνδρες και κατά 4 στις γυναίκες και ελαφρώς λιγότερο στους ηλικιωμένους.

- Ο κίνδυνος μπορεί να είναι υψηλότερος από αυτόν που φαίνεται στο διάγραμμα στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Σε άτομα με καθιστική ζωή ή παχύσαρκα άτομα, ειδικά εκείνα με κεντρική παχυσαρκία

- Άτομα με ισχυρό οικογενειακό ιστορικό πρόωρου καρδιαγγειακού νοσήματος

- Απομονωμένα άτομα και άτομα από ορισμένες εθνικές μειονότητες

- Στα άτομα με διαβήτη (τα διαγράμματα SCORE θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε άτομα με διαβήτη τύπου 1 χωρίς βλάβη από όργανο-στόχο).

- Σε άτομα με χαμηλή HDL χοληστερόλη, αυξημένα τριγλυκερίδια, ινωδογόνο, apoB, Lp (a) και ίσως με αυξημένη Hs-CRP

- Στα ασυμπτωματικά άτομα με ενδείξεις προκλινικής αθηροσκλήρωσης π.χ. αθηρωμάτωση σε απεικονιστικές εξετάσεις

- Σε ασθενείς με μέτρια έως σοβαρή χρόνια νεφρική νόσο (GFR <60 mL/min/1,73 m²).

- Διατίθεται ηλεκτρονική έκδοση του HeartScore (στην οποία χρησιμοποιείται και η HDL) και γίνεται ταξινόμηση των ατόμων σε κατηγορίες κινδύνου:

- Χαμηλού κινδύνου <1%-σύσταση για διατήρηση

- Μετρίου κινδύνου >1% και <5% -σύσταση για περαιτέρω έλεγχο

- Υψηλού κινδύνου >5% και <10% -σύσταση για περαιτέρω έλεγχο και θεραπεία

- πολύ υψηλού κινδύνου >10% -σύσταση για περαιτέρω έλεγχο και θεραπεία.

- Σε συνέχεια των παραπάνω παρατηρήσεων, ενδείκνυται:

- Η τήρηση της ετήσιας υγειονομικής εξέτασης μερίμνη διοικήσεων

- Τα διοικητικά μέτρα για την ενημέρωση του προσωπικού με ενημερωτικές ομιλίες-πόστερ και

- Η αξιολόγηση των εργαστηριακών εξετάσεων από τους Καρδιολόγους Ιατρούς των ΕΙ.

- Ο κίνδυνος μπορεί να είναι υψηλότερος από αυτόν που φαίνεται στο διάγραμμα στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Άτομα με καθιστική ζωή ή παχύσαρκα άτομα, ειδικά εκείνα με κεντρική παχυσαρκία

- Άτομα με ισχυρό οικογενειακό ιστορικό πρόωρου καρδιαγγειακού νοσήματος

- Απομονωμένα άτομα και άτομα από ορισμένες εθνικές μειονότητες

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Harrison, *Εσωτερική Παθολογία*, 19η έκδοση 2018.
- Κλινική Καρδιολογία*, 2023.
- Κλινική Διαιτολογία και Διατροφή*, 2023.
- Academic english for nutrition and dietetics*, 2021.

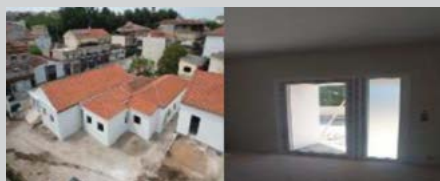
Στοιχεία δράσεων που υλοποιήθηκαν Ανακατασκευή/Κατασκευή/Αναβάθμιση

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΩΝ ΣΟΑ ΣΤΗΝ ΠΕ/Γ΄ΣΣ/ΝΡΔC-GR

Ανακατασκευή Κτηρίου και δημιουργία 5 ξενώνων στο Στρατόπεδο «ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΟΥ ΛΙΤΣΑ».

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΩΝ ΣΟΑ ΣΤΗΝ ΠΕ/Δ΄ΣΣ

Διαμόρφωση Υφιστάμενου Κτηρίου σε ΣΟΑ 7 διαμερισμάτων στο Στρατόπεδο «ΚΝΙΘΑΚΗ».

Δημιουργία 3 ξενώνων και φρουραρχείου στο κτήριο του πρώην ΒΝΣ Αλεξανδρούπολης.

Κατασκευή ΣΟΑ 12 διαμερισμάτων στην Ορεσιάδα.

Κατασκευή ΣΟΑ 12 διαμερισμάτων στο Διδυμότειχο.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΩΝ ΣΟΑ ΣΤΗΝ ΠΕ/ΑΣΔΕΝ

Κατασκευή 2 ξενώνων στο Στρατόπεδο «ΔΑΣΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ».

Κατασκευή ΣΟΑ 6 διαμερισμάτων στη ν. Τήλο.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΩΝ ΣΟΑ ΣΤΗΝ ΠΕ/ΑΣΔΕΝ

Κατασκευή νέου κτηρίου ΒΝΣ στο Στρατόπεδο «ΚΑΤΕΧΑΚΗ», στη ν. Ρόδο.

Ανακατασκευή δώροφου κτηρίου σε ΣΟΑ 6 διαμερισμάτων (Πρώην Διοικητήριο 5ου ΤΥΠ).

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΩΝ ΣΟΑ ΣΤΗΝ ΠΕ/ΑΣΔΥΣ

Κατασκευή ΣΟΑ 13 διαμερισμάτων στο Στρατόπεδο «ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ», στο Χαϊδάρι (Α΄ Κτήριο).

Κατασκευή ΣΟΑ 13 διαμερισμάτων στο Στρατόπεδο «ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ», στο Χαϊδάρι (Β΄ Κτήριο).

Δημιουργία 10 ξενώνων στην ΥΔΥΠ Ναυπλίου.

Κατασκευή 9 διαμερισμάτων ΣΟΕΠΟΠ στο Στρατόπεδο «ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ Β΄».

Κατασκευή Κτηρίου 12 διαμερισμάτων ΣΟΑ Ανωτάτων στο Στρατόπεδο «ΜΑΛΑΚΟΝΤΑ».

Κοινωνική Προσφορά (εκτέλεση αεροδιακομιδών)

Στο πλαίσιο των δράσεων κοινωνικής προσφοράς, έχουν εκτελεστεί από την 1η Ιανουαρίου μέχρι την 30ή Απριλίου 2023, 294 ώρες και 30 λεπτά πτήσης για αποστολές αεροδιακομιδών με Ε/Π CH-47D, NH90 και μεταφοράς μοσχευμάτων με Α/Φ C-12, με τη μεταφορά συνολικά 136 ασθενών και 1 μοσχεύματος.

Ώρες πτήσης: 294 και 30'
ΑΣΘΕΝΕΙΣ-ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΑ: 137

Μέριμνα Προσωπικού

- ➔ Με κύριο μέλημα τη στήριξη του προσωπικού και των οικογενειών του, το ΓΕΣ συνεχίζει να αφουγκράζεται τις ανησυχίες του και να υλοποιεί ενέργειες προς διευκόλυνση της καθημερινότητάς του.
- ➔ Η τήρηση των μέτρων για την προστασία από τη μετάδοση του κορωνοϊού (COVID-19) συνεχίζεται, σε όση έκταση απαιτείται, από το υγειονομικό προσωπικό και το στρατιωτικό προσωπικό που υπηρετεί σε υγειονομικές δομές, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Κυβέρνησης, του ΕΟΔΥ και των εκδοθέντων σχετικών διαταγών του ΓΕΕΘΑ.
- ➔ Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εγκρίθηκε η εφαρμογή μειωμένου ωραρίου εργασίας σε δικαιούχους προστάτες ΑΜΕΑ.
- ➔ Η διαδικασία επικοινωνίας των Στελεχών με τον κ. Α/ΓΕΣ, προς επίλυση προβλημάτων που τους απασχολούν σε προσωπικό και υπηρεσιακό επίπεδο, συνεχίστηκε σύμφωνα με την ΠαΔ 4-45/2019/ΓΕΣ/Β1/4γ (Παρουσιάσεις Αξκών-Ανθστών-Υπεξκών στον κ. Α/ΓΕΣ).

Κοντά στα Στελέχη

ΓΡΑΦΕΙΟ
ΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΣΤΕΛΕΧΩΝ

☎ 210 6555669-70
210 6555132

☎ 210 6461750

✉ egagss@army.gr

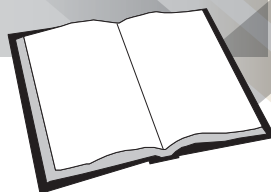
Περισσότερα θέματα Μέριμνας Προσωπικού
στην ιστοσελίδα του www.army.gr

Στρατιωτικές εκδόσεις

ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ που ακολουθούν περιλαμβάνονται συγγράμματα γενικών και ειδικών γνώσεων επί στρατιωτικών και εγκυκλοπαιδικών θεμάτων Ελλήνων και ξένων συγγραφέων, αντίτυπα των οποίων διατίθενται προς πώληση.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΣΙΑ €
1	84	Ιστορία Σταυροφοριών, Τόμος Γ΄	1976	1,76
2	92	Προβλήματα Πολέμου στην Αρχαία Ελλάδα	1981	1,76
3	97	Ήπειρος Προμακούσα	1982	1,76
4	100	Γ΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (Τζον Χάκκετ)	1983	2,34
5	108	Ο Επιτήδειος Ουδέτερος	1985	2,34
6	110	Παντουρκισμός	1986	1,76
7	111	Το δικαίωμα να είσαι άνθρωπος, Τόμος Γ΄	1986	2,06
8	113	Ιστορία Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, Τόμος Α΄	1988	1,76
9	116	Διοίκηση και Ηγεσία (Δνση Μελετών ΓΕΣ)	1988	0,88
10	117	Πρακτικές Οδηγίες Δκσης Μικρών Κλιμακίων (Δνση Μελετών ΓΕΣ)	1988	0,30
11	118	Διοικητική (Management)	1988	0,58
12	121	Οι Γερμανικές Εκστρατείες στα Βαλκάνια (Κέντρο Ιστορίας των Η.Π.Α.) (Μετάφραση - Απόδοση Αντγου ε.α. Νικόλαου Κολόμβρα)	1994	1,76
13	122	Προσωπικός Υπολογιστής	1989	0,58
14	125	Οι Επικίνδυνοι Άνδρες, Τόμος Α΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1994	5,86
15	126	Οι Επικίνδυνοι Άνδρες, Τόμος Β΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1995	5,86
16	128	Το Ημερολόγιο μιας Καταστροφής (Μετάφραση Υπτγου ε.α. Κων/νου Κανακάρη)	1996	4,10
17	129	Στρατιωτική Επιθεώρηση 1883-1884	1995	2,94
18	130	Θεματικό Ευρετήριο Μελετών Στρατιωτικής Επιθεώρησης και Συγγραμάτων 1981-1995	1996	2,94
19	132	Διεθνείς Συμφωνίες, Συνθήκες και Συμβάσεις (Υπτγου Γεωργίου Γκορέζη)	2000	1,76
20	133	Ο Πόλεμος και οι Άνθρωποι (Στγού Dereney) Ανατύπωση Εκδόσεως της Στρατιωτικής Επιθεώρησης Ιουλίου 1939	1998	8,8
21	134	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998, Τόμος Α΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1997	4,7
22	135	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998, Τόμος Β΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1998	4,7

23	136	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998, Τόμος Γ΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1998	4,70
24	137	Πακτωλός γνώσεων, παροιμιών και γνωμικών	2000	2,94
25	138	Εγχειρίδιο του Καλού Διοικητού (Αντγου ε.α. Νομικού Θεοδώρου Λ. Γούλα)	2000	2,94
26	139	Θεματικό Ευρετήριο Μελετών (1991-2001) & Ευρετήριο Συμπληρωματικών Εκδόσεων (1991-2001)	2002	8,00
27	ΔΙΑΦ. 2	Το Σύνταγμα της Ελλάδος	1986	0,16
28	ΔΙΑΦ. 21	«Ωδές» του Α. Κάλβου	1992	14,68
29	ΔΙΑΦ. 29	Ήμμεσος Στρατηγική (Β. Η. Liddell Hart)	2001	5,86

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΕΣ/ΔΙΣ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ)

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΣΙΑ €
1	1	Ο Μακεδονικός Αγώνας και τα γεγονότα στη Θράκη (1904-1908)	1988	7,04
2	2	Επιχ/σεις κατά των Τούρκων σε Μακεδονία και ν. Αιγαίου 1912 (Α΄)	1988	4,70
3	3	Επιχειρήσεις κατά των Τούρκων στην Ήπειρο (1912/13) (Β΄)	1992	6,96
4	4	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους (1912/14) (Γ΄)	1992	9,40
5	5	Επίτομη Ιστορία Βαλκανικών Πολέμων (1912/13)	1987	3,52
6	8	Η Ελλάς και ο Πόλεμος στα Βαλκάνια	1958	3,18
7	9	Η συμμετοχή της Ελλάδας στον Πόλεμο (1914-1918)	2012	4,18
8	10	Επίτομη Ιστορία της Συμμετοχής του Ελληνικού Στρατού στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	1994	6,46
9	11	Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στη Μεσημβρινή Ρωσία (1919)	1955	14,88
10	13	Ο Ελληνικός Στρατός στη Σμύρνη	1957	4,94
11	14	Επιχειρήσεις Φιλαδέλφειας - Προύσσης - Ουσάκ	1957	4,10
12	15	Επιχειρήσεις Φιλαδέλφειας - Προύσσης - Ουσάκ (σχεδιαγράμματα)	1957	2,34
13	16	Επιθετικά Επιχειρήσεις Δεκ 1920-Μαρ 1921	1957	3,52
14	16	Επιθετικά Επιχειρήσεις Δεκ 1920-Μαρ 1921	1963	19,22
15	17	Επιχειρήσεις Ιουνίου-Ιουλίου 1921	2012	5,50
16	18	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Α΄) 1921	1965	5,42
17	18	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Α΄) 1921	2012	3,52
18	19	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Β΄) 1921	1965	3,52
19	20	Τα προ της Τουρκικής Επιθέσεως γεγονότα Σεπ 1921-Αυγ 1922	2012	4,88
20	21	Το Τέλος της Μικρασιατικής Εκστρατείας, Τόμος Α΄ (Υποχωρ. Αγώνες Α΄ και Β΄ Σ.Σ.)	2012	6,44
21	22	Το Τέλος της Μικρασιατικής Εκστρατείας, Τόμος Β΄	2012	5,00
22	23	Επιχειρήσεις εις Θράκη (1919-1923)	1969	19,50
23	27	Αίτια και Αφορμές Ελληνοϊταλικού Πολέμου	2016	3,70
24	28	Ιταλική Εισβολή 1940	2012	6,12

25	29	Ελληνική Αντεπίθεση 1940	2012	4,22
26	30	Χειμερινές Επιχειρήσεις - Ιταλική Επίθεση Μάρτιος 1941	2012	3,48
27	31	Αγώνες εις Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (1940/41)	1956	3,52
28	31	Αγώνες εις Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (1940/41)	2012	5,60
29	32	Το Τέλος μιας Εποποιίας Απρίλιος 1941	1959	29,24
30	33	Η Μάχη της Κρήτης 1941	1961	4,40
31	33	Η Μάχη της Κρήτης 1941	2012	3,52
32	34	Επίτομη Ιστορία Ελλ./Ιταλ.-Ελλ./Γερμ. Πολέμου (1940-1941)	2012	3,24
33	40	Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα 1950/55	2017	4,92
34	45	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία (1919/22)	2012	4,34
35	46	Η προς Πόλεμον Προπαρασκευή του Ελληνικού Στρατού (1923-1940)	1969	21,92
36	47	Ανεφοδιασμοί-Μεταφοράι κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία (1919/22)	1967	5,28
37	48	Εφοδιασμοί του Στρατού σε Όπλα και Πυρ/κά ΠΖ-ΠΒ (1940/41)	1982	2,34
38	49	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τον Πόλεμο 1940/41	1982	1,76
39	50	Ευρετήριο Πολεμικών Γεγονότων Ελληνικού Έθνους	1989	4,10
40	51	Αγώνες και Νεκροί του Ελληνικού Στρατού, 1940/45	1989	15,84
41	56	Ο Ελληνοτουρκικός Πόλεμος 1897	1993	6,46
42	57	Η Ειρηνευτική Αποστολή στη Σομαλία	1996	4,98
43	58	Ο Ελληνικός Στρατός στη Μέση Ανατολή 1941/45 (Ελ Αλαμείν-Ρίμνι-Αιγαίο)	1996	5,28
44	59	Αρχεία Εθνικής Αντίστασης (1941-1944), (8 τόμοι-συνολική τιμή)	1998	56,00
45	60	Αρχεία Εμφυλίου Πολέμου (1944-1949), (16 τόμοι-συνολική τιμή)	1998	104,00
46	61	Ιστορία του Ελληνικού Στρατού	1997	4,70
47	62	Η Ελληνική Δύναμη στην Αλβανία (ΕΛΔΑΛ) (Απρ-Αυγ 1997)	1998	4,70
48	63	A Concise History of the Balkan Wars 1912-1913	1998	5,86
49	64	An Index of Events in the Military History of Greek Nation	1998	5,86
50	65	An Abridged History of the Greek-Italian & Greek-German War 1940/41	1997	5,86
51	66	Ο Βορειοπαιρωτικός Αγώνας	1997	5,86
52	67	A concise history of the participation of the hellenic army in the first world war 1914-1918	1999	6,74
53	68	History of the Hellenic Army 1821-1997	1999	8,5
54	69	Στρατιωτική Οργάνωση & Πολεμική Τέχνη των Αρχαίων Ελλήνων	1999	19,36
55	71	Η Συνοπτική Ιστορία του Γενικού Επιτελείου Στρατού (1901-2001)	2001	13,86
56	73	Επίτομη Ιστορία της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία 1919-1922	2002	17,30
57	73	Επίτομη Ιστορία της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία 1919-1922	2012	4,26
58	74	The Battle Of Crete	2002	20,14
59	75	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους 1912-1913	2002	15,04
60	76	The struggle for Macedonia and the events in Thrace 1904-1908	2003	12,80
61	77	A Concise History of the Campaign in M. Asia 1919/22	2004	32,40
62	78	Ιστορικές Ονομασίες Ενεργών Συνταγμάτων και Ταξιαρχιών (ΠΖ-ΤΘ-ΕΔ)	2004	24,80

63	79	Ιστορία της Οργάνωσης του Ελληνικού Στρατού 1821-1954	2006	22,00
64	80	Ο Οπλισμός του Ελληνικού Στρατού (1866-2004)	2008	10,96
65	81	Ευρετήριο Αρχείου Καποδιστριακής Περιόδου: Στρατιωτικά Τεκμήρια (1827-1833)	2007	2,54
66	82	Concise History of the Hellenic Army General Staff	2007	8,70
67	83	Η Σημασία των Ιστορικών Αρχείων στην Αντικειμενική Συγγραφή της Ιστορίας-Φορείς που τηρούν Ιστορικά Αρχεία-Διαδικασίες Πρόσβασης στο Αρχειακό Υλικό	2009	3,78
68	84	Οι Ελληνοαμερικανοί Εθελοντές στην Εθνική Αντίσταση	2012	3,12
69	85	Η Συμβολή της Ελλάδας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	2009	8,32
70	86	Οι πολιτικοστρατιωτικές σχέσεις Ελλάδας-Γαλλίας	2011	2,40
71	87	Οι κυριότερες μάχες του Ελληνικού Στρατού (1897-1955)	2012	2,42
72	88	Μνήμες Πολέμου 1897-1974	2012	7,28
73	89	Επιχείρηση Καλάβρυτα	2012	1,44
74	90	Στρατιωτική Οργάνωση και Πολεμική Τέχνη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας	2013	6,62
75	91	Πρακτικά Ημερίδας για τα 100 Χρόνια από την Έναρξη των Βαλκανικών Πολέμων	2013	6,80
76	92	Το Εκστρατευτικό Σώμα της Ελλάδας στην Κορέα, (1950-1955), Τόμος Β΄, Συμπληρωματικοί Πίνακες Προσωπικού	2014	1,36
77	93	Σέξτου Ιουλίου Φροντίνου Στρατηγήματα	2015	1,92
78	301	The Northern Epirus Struggle	2002	13,58
79	94	The Warrior 's Ethos, the National Psyche and Soldiery	2016	3,58
80	95	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, Τόμος Α΄	2017	3,50
81	96	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, Τόμος Β΄	2019	4,10
82	97	The Hellenic Expeditionary Force in Korea (1950-55)	2020	9,08
83	98	Lemnos Island, Armistice of Mudros and the end of World War	2021	6,10
84	99	Τα καταφύγια της Αττικής 1936-1956, Τόμος Α΄	2021	31,42
85	100	Τα Απομνημονεύματα του Βλαδίμηρου Κολοκοτρώνη	2022	15,00

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθευθούν, κατόπιν συνεννόησης, τις παραπάνω εκδόσεις όλο το έτος –εκτός από τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο– από τα παρακάτω σημεία:

- ΤΥΕΣ/Β΄ Δνση, Λ. Μεσογείων 227-231, ΣΤΓ 1020 (Στρατόπεδο Παπάγου), τηλ: 210 655 2673.
- Γραφείο Ενημέρωσης Κοινού, Λ. Μεσογείων 227-231 (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας), τηλ: 210 659 8661, 210 659 8666.
- ΕΚΕΜΣ Αθήνας (τηλ: 210 765 2478, 210 767 5495).
- Στρατιωτικό Πρατήριο 1ης Στρατιάς.
- Στρατιωτικά Πρατήρια Κοζάνης, Βέροιας, Θεσσαλονίκης & Ξάνθης.

Στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό του ΥΕΘΑ, τα συγγράμματα διατίθενται με έκπτωση 50% επί της τιμής, σύμφωνα με το Αριθμ. Φ. 900/489223 Σ. 626, άρθρο 2.